

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 939/06
07.06.2006. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Stojana Jokića, predsednika veća, Zvezdane Lutovac, Nikole Stanojevića, Mihaila Rulića i Slobodana Dražića, članova veća, u parnici tužilje AA, čiji je punomoćnik advokat AB, protiv tužene BB, čiji je punomoćnik advokat BA i umešača na strani tužene VV, radi utvrđenja, odlučujući o reviziji tužene izjavljene protiv presude Okružnog suda u Beogradu Gž. 12400/05 od 16.11.2005. godine, u sednici veća održanoj dana 7.06.2006. godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE kao neosnovana revizija tužene izjavljena protiv presude Okružnog suda u Beogradu Gž. 12400/05 od 16.11.2005. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Pravosnažnom presudom Okružnog suda u Beogradu Gž. 12400/05 od 16.11.2005. godine potvrđena je presuda Drugog opštinskog suda u Beogradu P. broj 2489/98 od 26.05.2005. godine, a žalbe tužene i umešača na njenoj strani odbijene kao neosnovane.

Presudom Drugog opštinskog suda u Beogradu P. broj 2489/98 od 26.05.2005. godine, stavom prvim izreke, usvojen je tužbeni zahtev tužilje i utvrđeno da je ugovor o zajmu zaključen između nje kao zajmoprimca i tužene kao zajmodavca dana 11.10.1994. godine overen pred Prvim opštinskim sudom u Beogradu Ov. 2656/94 delimično ništav i to za razliku iznosa od 24.650 DM do iznosa od 10.750 DM i utvrđeno da u tom delu ugovor ne proizvodi pravno dejstvo. Stavom drugim izreke je utvrđena ništavost ugovora o zajmu zaključenog između tužilje kao zajmoprimca i tužene kao zajmodavca dana 21.12.1994. godine overenog pred Prvim opštinskim sudom u Beogradu Ov. 3793/94. Stavom trećim izreke tužena je obavezana da tužilji na ime troškova spora isplati iznos od 90.600,00 dinara u roku od 15 dana od dana prijema opravka presude.

Protiv navedene drugostepene presude tužena je izjavila blagovremenu i dozvoljenu reviziju zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Ispitujući reviziju, odnosno pravilnost pobijane drugostepene presude u smislu člana 399. u vezi člana 491. stav 1. važećeg ZPP, jer je prvostepena presuda u ovoj pravnoj stvari doneta nakon njegovog stupanja na snagu, Vrhovni sud je našao da revizija nije osnovana. Stoga što donošenjem pobijane drugostepene presude nije učinjena apsolutno bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 361. stav 2. tačka 9. ZPP na koju Vrhovni sud pazi po službenoj dužnosti, niti pak bitna povreda iz tačke 12. citiranog člana na koju se u ukazuje revizijom jer njeno obrazloženje sadrži jasne razloge o svim bitnim činjenicama.

Nije osnovan ni revizijski razlog o pogrešnoj primeni materijalnog prava.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, parnične stranke su zaključile i sudski overile dva (predmetna) ugovora o zajmu: prvi dana 11.10.1994. godine na iznos od 24.650 DM, sudski overen pred Prvim opštinskim sudom u Beogradu i drugi dana 21.12.1994. godine na iznos od 7.250 DM, overen pred istim sudom, oba u istom ugovornom svojstvu: tužilje kao zajmoprimca a tužene kao zajmodavca i oba sa istim ugovorenim rokom vraćanja od tri meseca od dana prijema zajma, u mesečnim ratama bliže opisanim navedenim ugovorima i sa ugovorenom zateznom kamatom od 2% dnevno. Na zaključenje navedenih ugovora o zajmu sa tuženom, koja je inače tada bila vlasnik Agencije "GG" koja se bavila plasiranjem novca, tužilja se odlučila na nagovor vanbračnog supruga koji je tada bio u teškoj materijalnoj situaciji i bio mu neophodan novac. Iako je prvi ugovor o zajmu zaključen na iznos pozajmice od 24.650 DM, tužilja je od tužene ustvari primila samo iznos od 15.000 DM, od kojeg joj je vratila 4.250 DM; ostavši joj dužna još 10.750 DM. Drugi ugovor o zajmu je za predmet imao iznos od 7.250 DM, ali ga tužilja kao zajmoprimac nije uopšte primila, odnosno tužena joj ga kao zajmodavac nije predala jer je taj iznos predstavljao obračunatu kamatu za dugovani deo glavnice po prvom ugovoru. Po osnovu navedenog prvog ugovora o zajmu tužena je upisala svoje založno pravo hipoteke na dva tužiljina stana upisana u ZK UL aa KO DD, koji je kasnije ustupila ovde umešaču na njenoj strani, ugovorom o ustupanju potraživanja - cesiji, overenim pred Drugim opštinskim sudom u Beogradu dana 23.06.1995. godine pod Ov. br. 6427/95 jer joj je upravo on povodom tog zajma, kao vlasnici navedene agencije, dao iznos od 20.000 DM.

Na bazi izloženog utvrđenog činjeničnog stanja, nižestepeni sudovi su izveli pravilan činjenično-pravni zaključak da je prvi ugovor o zajmu (sudski overen dana 11.10.1994. godine) delimično ništav za obračunatu zelenašku kamatu na stvarno isplaćeni iznos zajma od 15.000 DM, kao razliku do ugovorenog zajma od 24.650 DM, u smislu člana 105. Zakona o obligacionim odnosima. Sa pravnog stanovišta Vrhovnog suda stoga što je u tom delu u pogledu ugovorene kamate reč o zelenaškoj kamati i zelenaškom ugovoru u smislu člana 141. stav 2. u

člana, u pogledu ugovorene kamate, 100 o zarađanoj kamati i zarađanom ugovoru u smislu člana 111. stav 2. u vezi stav 1. Zakona o obligacionim odnosima kao naročite vrste nemoralnog pravnog posla, zbog očigledne nesrazmere ugovorene koristi tužene za sebe, sa onim iznosom koji je dala. Odnosno za iznos preko stvarno predatog iznosa od 15.000 DM, u kom delu je taj ugovor o zajmu nepunovažan i ne proizvodi pravno dejstvo u smislu člana 557. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima. Kako je tužilja u međuvremenu vratila tuženoj 4.250 DM, preostao joj je zajam od još 10.750 DM, za koji iznos navedeni ugovor o zajmu proizvodi pravno dejstvo. Zatim su nižestepeni sudovi u kontekstu utvrđene činjenice faktički neisplaćene pozajmice od 7.250 DM i toga šta ona zapravo predstavlja (obračunatu kamatu na neisplaćene obaveze po prvom ugovoru); pravilno zaključili da je drugi ugovor o zajmu (sudski overen 21.12.1994. godine) fiktivan ugovor u smislu člana 66. stav 1. ZOO i stoga ništav, odnosno da ne proizvodi pravno dejstvo.

Revident neosnovano smatra da je drugostepeni sud pogrešno primenio materijalno pravo zauzevši pravno stanovište o apsolutnoj ništavosti drugog predmetnog ugovora o zajmu, koji zato ne proizvodi pravno dejstvo. Stoga što i sa pravnog aspekta Vrhovnog suda predmetni ugovor spada u grupu nevažećih, odnosno apsolutno ništavih pravnih poslova jer je fiktivan u smislu člana 66. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, pa zato kao takav prividan ugovor, u smislu te zakonske odredbe, nema dejstva među ugovornim stranama. Obzirom da taj ugovor o zajmu nije stvarno zaključen, već je samo stvorena prividnost njegovog postojanja jer tužena nije predala određeni iznos novca na koji se tim ugovorom obavezala, da bi to bio stvarno zaključen pravni posao iz člana 557. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima.

Ostalim navodima svoje revizije, primerice: da ne zna kako su nižestepeni sudovi utvrdili i došli do iznosa od 10.750 DM za koji nalaze da je prvi ugovor o zajmu punovažan i do iznosa od 15.000 DM kao iznosa stvarno predatog po prvom ugovoru o zajmu; tužena zapravo napada činjenično stanje kao pogrešno i nepotpuno utvrđeno. Međutim, ti navodi revizije su bez uticaja na drugačiju odluku u ovoj pravnoj stvari jer se revizija sa tog razloga ne može izjaviti u smislu člana 398. stav 2. važećeg ZPP.

Pravilno je doneta i odluka o naknadi troškova spora u smislu člana 149. stav 1. i člana 150. ZPP.

Sa svih izloženih razloga Vrhovni sud je odlučio kao u izreci ove presude u smislu člana 405. u vezi člana 491. stav 1. važećeg ZPP.

Predsednik veća-sudija

Stojan Jokić, s.r.

Za tačnost otpravka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

dc